

Tverrsektorielt datasamarbeid i samferdselssektoren

23. november 2022

Embla Belsvik, Prosjektleder

Agenda

- 1 Bakgrunn
- 2 Status
- 3 Veien videre
- 4 Spørsmål

Agenda

- 1 **Bakgrunn**
- 2 Status
- 3 Veien videre
- 4 Spørsmål

Krevende rammevilkår tilsier at det må jobbes smartere fremover, uten at samferdselssektoren i tilstrekkelig grad er rigget for det

Krevende rammevilkår

Status i sektoren

Datatilfanget vokser eksponentielt

Data oppstår i stor grad som et biprodukt, uten egenverdi

Lite synergier på tvers og digitale siloer

Virksomhetene bruker tid på samme type prosesser

Gevinster av samarbeid

Bedre **analyser, planlegging og tjenester** gjennom bedre forståelse av dagens situasjon

Dra **nytte av hverandres erfaringer** fra datafagfeltet, og utveksle ideer

Blir enklere å **hente ut innsikt på tvers** gjennom å bryte ned de digitale siloene i virksomhetene

Drive frem **standardisering og samkjøring** der det er hensiktsmessig

Siden 2020 har det vært jobbet for å etablere et tverrsektorielt data-samarbeid i samferdselssektoren, og i mars 2022 startet prosjektet

MAI 2020

Innledende møter

HØSTEN 2020

Forprosjekt 1

NOVEMBER 2021

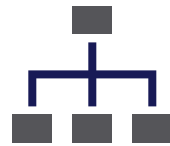
Forprosjekt 2

FEBRUAR 2022

Oppdragsbrev og prosjektstart

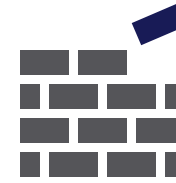
Prosjektet tar utgangspunkt i tre hovedstrømmer skissert i forprosjektet, i tråd med oppdragsbrevet fra departementet

ORGANISERING

BRUKERCASE

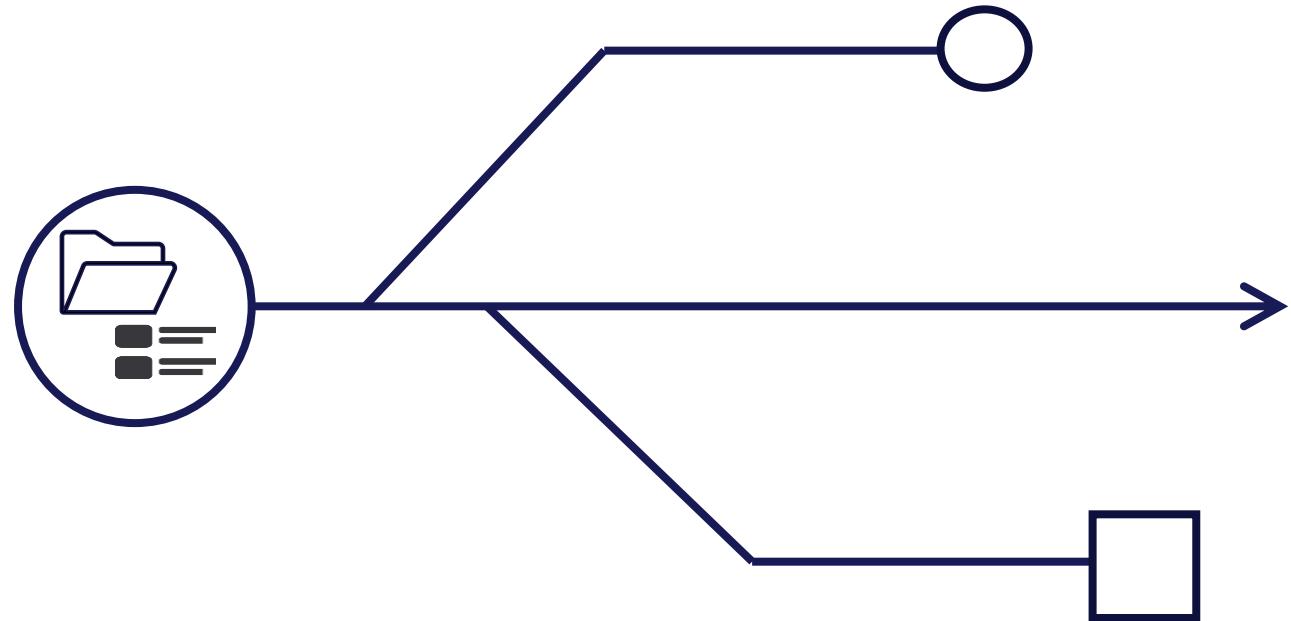

DATA INFRASTRUKTUR

Prosjektet skal tilrettelegge for at samarbeidende virksomheter og øvrige beslutningstagere på en enkel måte selv kan realisere verdi

Prosjektets ambisjon

«Bedre og mer effektive tjenester og beslutningsgrunnlag for innbyggerne, transportvirksomheter og øvrige beslutningstagere i samfunnet»

Prosjektet skal ikke overta pågående arbeid virksomhetene gjør for å bli mer datadrevne, men bidra til å løse felles utfordringer

Agenda

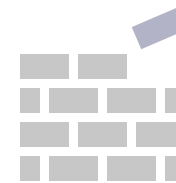
- 1 Bakgrunn
- 2 **Status**
- 3 Veien videre
- 4 Spørsmål

ORGANISERING

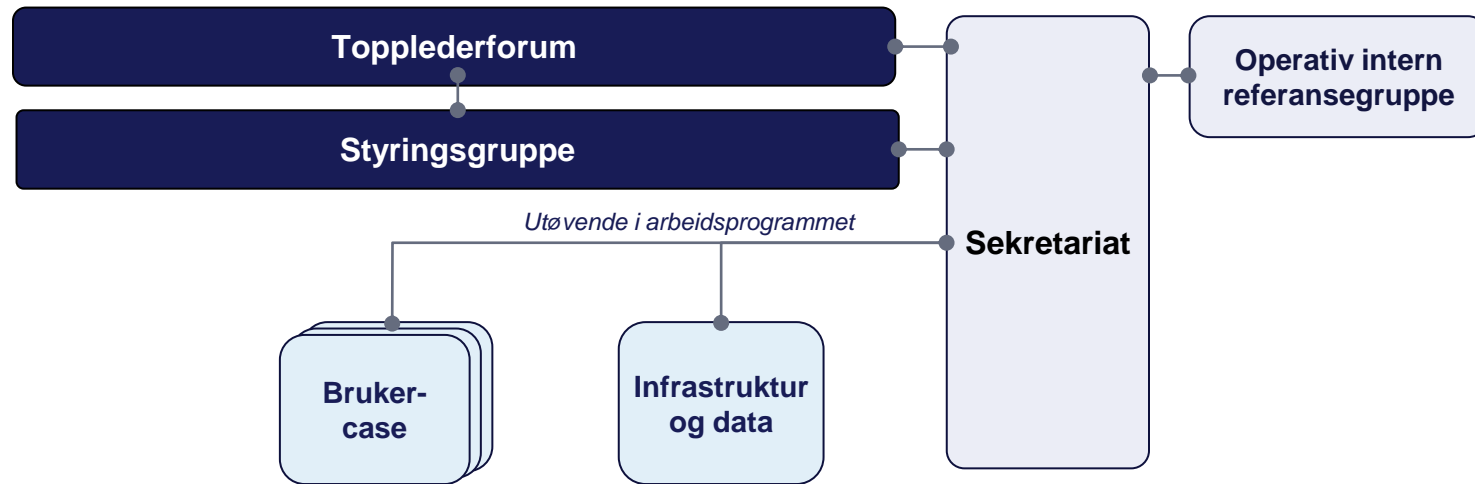

BRUKERCASE

DATA INFRASTRUKTUR

En prosjektrigg på tvers av syv virksomheter inkluderer mange mennesker, og suksess forutsetter at man er enig om retning

Utfordringer i tidlig prosjektfase:

1. Det tok lang tid å få på plass riktige ressurser
2. Det har vært en rekke endringer i deltagerne underveis
3. Det var innledningsvis uenighet om planen i forprosjektrapporten

Sammen med virksomhetene ble prosjektets overordnede ambisjon fastsatt, samt tre konkrete mål for 2022

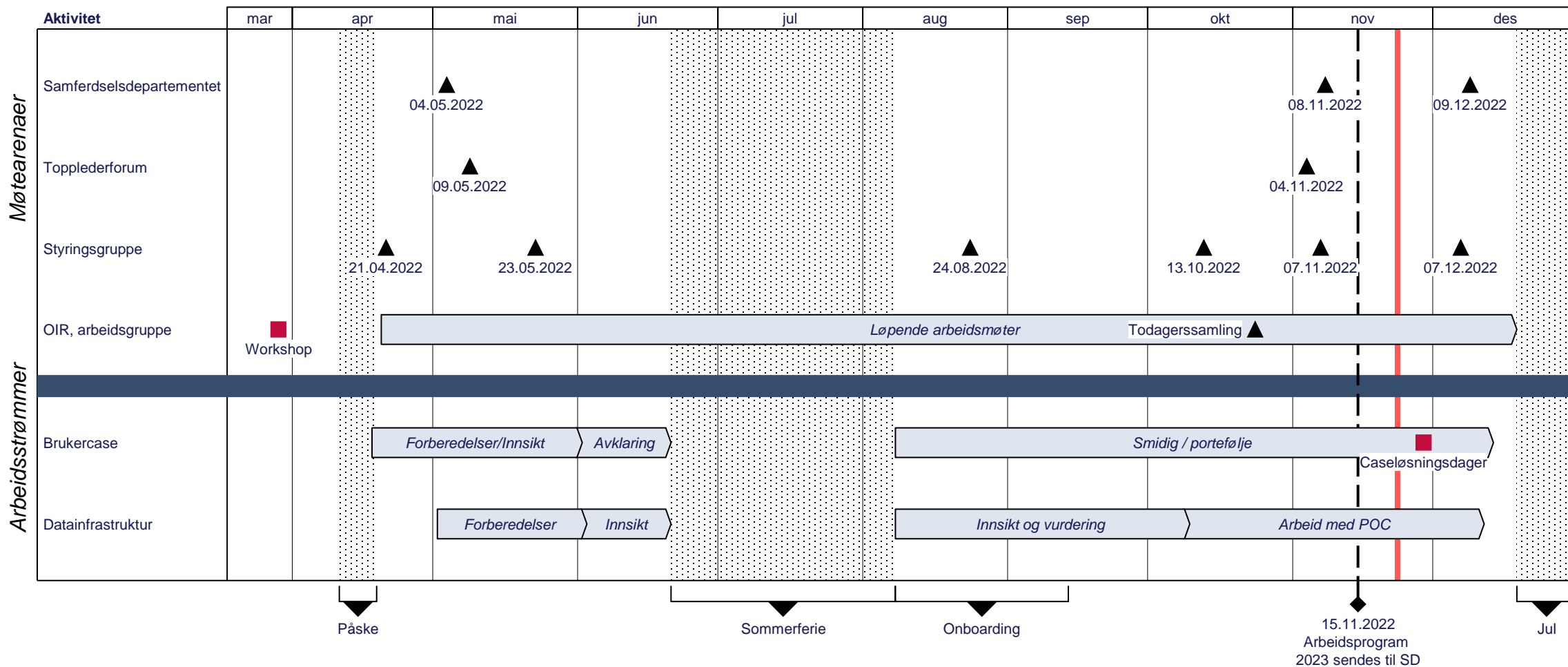
«Bedre og mer effektive tjenester og beslutningsgrunnlag for innbyggerne, transportvirksomheter og øvrige beslutningstagere i samfunnet»

Det er enkelt og tilrettelagt for nyttig datadeling på tvers av virksomhetene i samferdselssektoren

De samarbeidende virksomhetene har god innsikt i transportflyten i transportsystemet på tvers av modalene

Virksomhetene har forståelse for hverandre og opplever at samarbeidet er konstruktivt og nyttig

Organiseringen med tilhørende ambisjon og mål resulterte i følgende prosjektplan for 2022

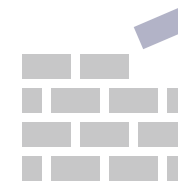

ORGANISERING

BRUKERCASE

DATA INFRASTRUKTUR

Et velfungerende tverrsektorielt datasamarbeid kan gi enorme gevinster for reisende, virksomhetene og samfunnet for øvrig

Vi kan få en smart, sømløs og bærekraftig samferdselssektor med blant annet:

Smarte reisesøk

«Hvis du vil ha en mer behagelig reise, er neste buss mindre full enn den første som kommer»

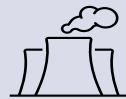
Bedre kapasitetsplanlegging

«Avinor har ekstra bemanning på Gardermoen fordi det er ekstra mange reisende på vei»

Bærekraftig utbygging

«Vi bygger der behovet er størst, på en bærekraftig måte for nærmiljøet og klima»

Miljøvennlige reiser

«Informasjon om hvor miljøvennlige reiser er, gjør det enklere for meg å velge det grønne alternativet»

Tenk stort, start smått
med brukercase

I 2022 har prosjektet jobbet med ulike brukercaser innenfor to prioriterte områder som virksomhetene ønsker å samarbeide om

REISEMØNSTER PÅ TVERS

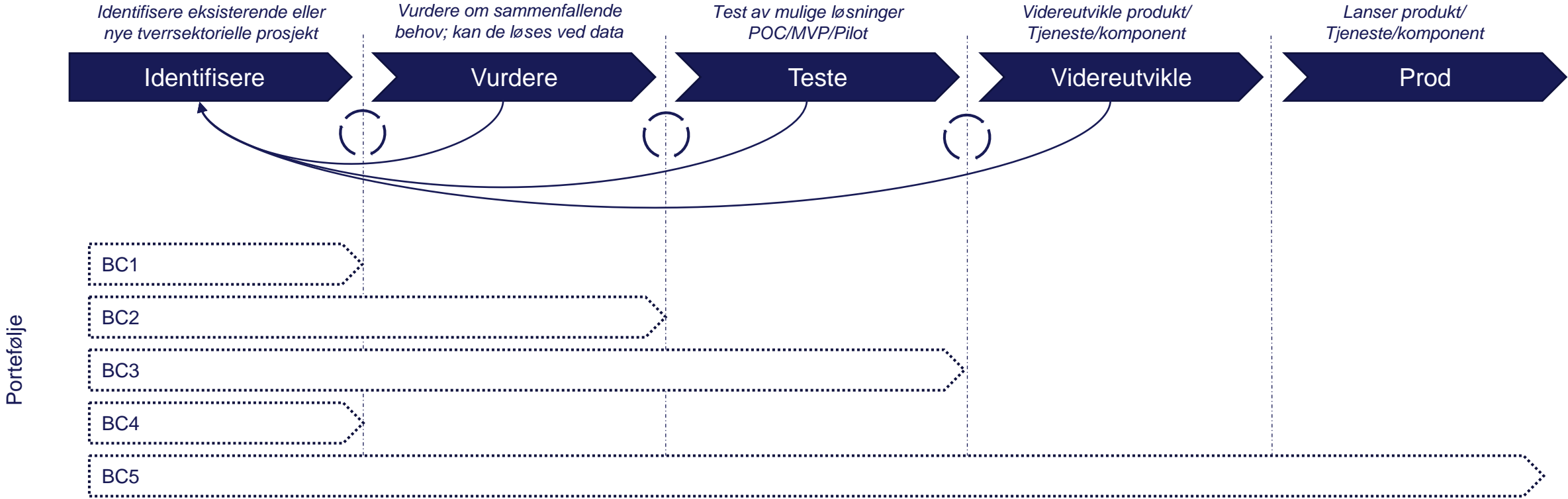
Brukercaser som fører til bedre beslutninger og løser problemstillinger knyttet til hvordan befolkningen og gods *forflyttes på tvers av modaler*.

KLIMA OG MILJØ

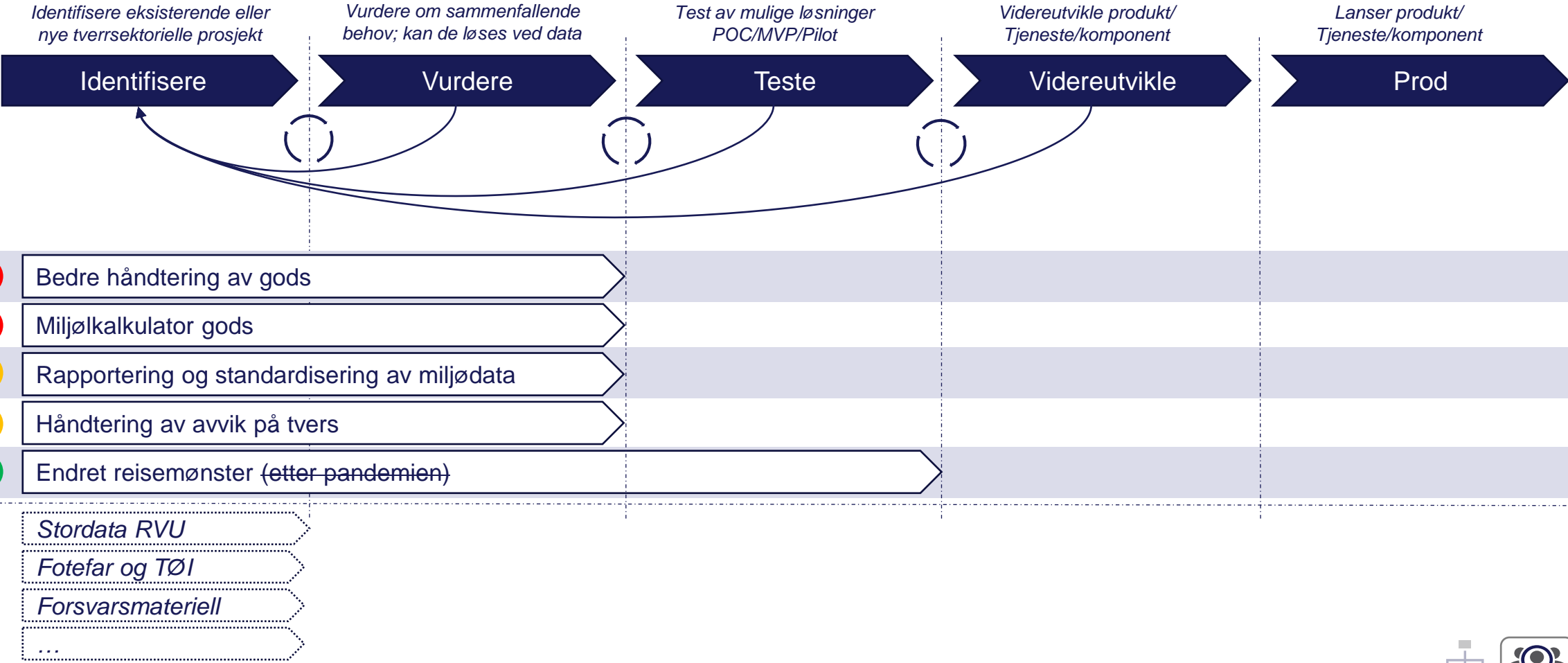
Brukercaser hvor miljødata anvendes for å løse eksisterende og kommende utfordringer på klima- og miljø i sektoren. Relevante områder er *utbygging, drift og persontransport*.

Brukercasearbeidet følger smidig metodikk, med kontinuerlig læring og vurdering av hva det jobbes videre med

Med en smidig tilnærming er det ikke mulig å på forhånd fastsette antall brukercaser som ender med lansering.

Nylig er to case avsluttet, to satt på pause og ett med i videre arbeid, samtidig som backloggen stadig fylles på*

*Dette er ikke en uttømmende liste

Endret reisemønster begynte som et pandemicase, men endte med å synliggjøre behovet for tilgjengeliggjort mobilitetsdata

Tilgjengeliggjort mobilitetsdata er en forutsetning for mange brukercaser

Et velfungerende tverrsektorielt datasamarbeid kan gi enorme gevinster for reisende, virksomhetene og samfunnet for øvrig

Vi kan få en smart, sømløs og bærekraftig samferdsessektor med blant annet:

- Smarte reisesøk**
«Hvis du vil ha en mer behagelig reise, er reise buss mindre full enn den første som kommer»
- Bærekraftig utbygging**
«Vi bygger der behovet er størst, på en bærekraftig måte for nærmiljøet og klima»
- Betere kapasitetsplanlegging**
«Juster buskarakterer på Gardermoen fordi det er ekstra mange reisende på vei»
- Miljøvennlige reiser**
«Informasjon om hvor miljøvennlige reiser er, gjør det enklere for meg å velge det grønne alternativet»

Tenk stort, start småt med brukercase

15

Tilgjengelig og klargjort mobilitetsdata er interessant for en rekke miljøer, og prosjektet arbeider videre med å møte deres behov

Interessenter

NTP

Ledere

Forskere

Analytikere

Andre

Behov

Rask innsikt i tilgjengelige datakilder
Sikker deling av både åpne og ikke åpne data
Juridiske avklaringer rundt datadeling

Veien videre

Dialog med relevante aktører for å få tilgjengeliggjort deres mobilitetsdata mm.

I 2023 prioriteres brukercaseområdet reisemønster på tvers for å for å få god fart og gevinstrealisering

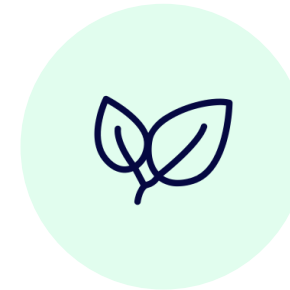
Prioriteres

REISEMØNSTER PÅ TVERS

Tilgjengeliggjort mobilitetsdata

Settes på pause

KLIMA OG MILJØ

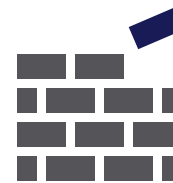
Standardisering og rapportering

ORGANISERING

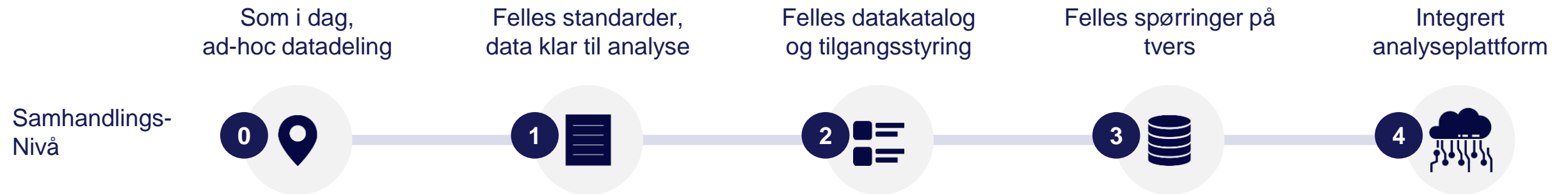

BRUKERCASE

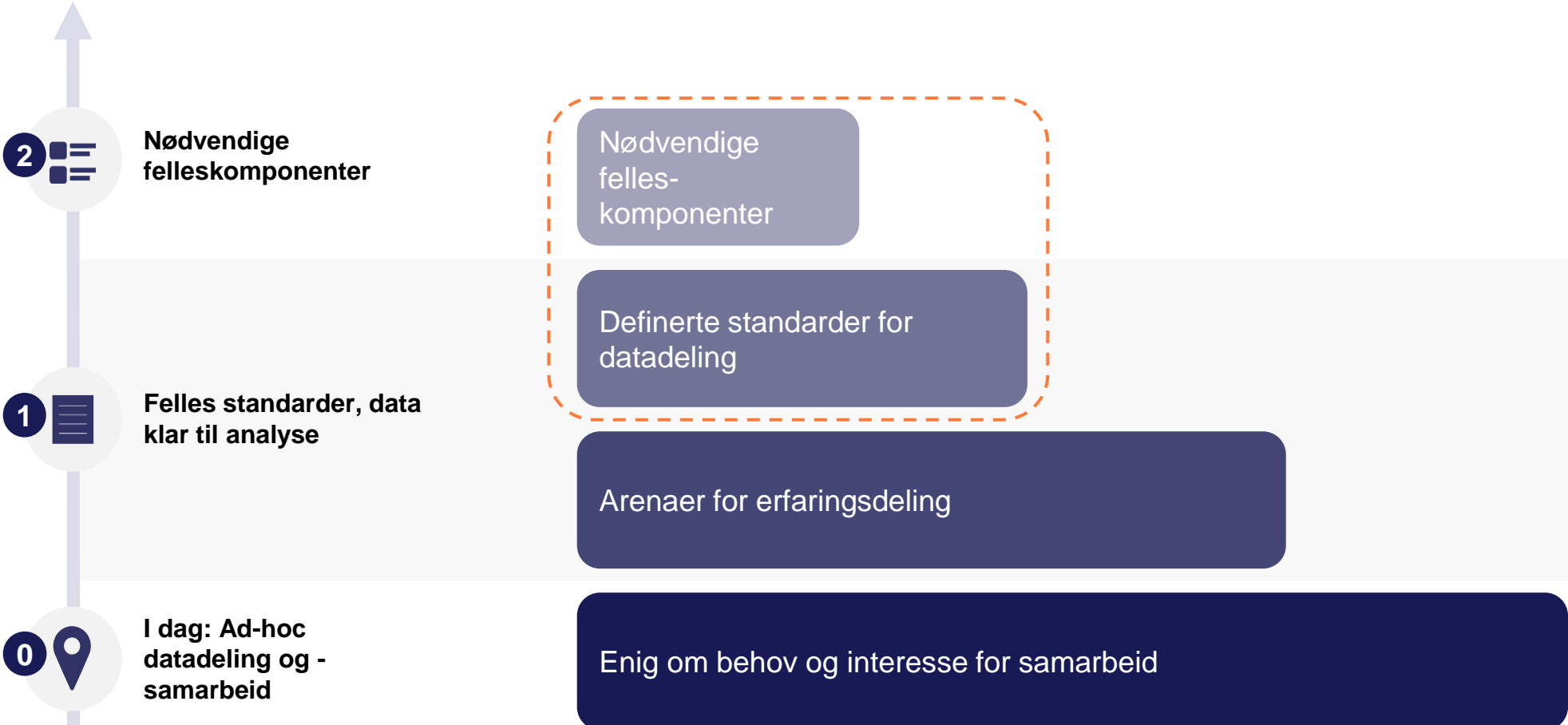

DATA INFRASTRUKTUR

I forprosjektet identifiserte virksomhetene fem mulige samhandlingsnivå på data infrastruktur

Samarbeidet har ambisjoner om å bevege seg fra dagens nivå 0 til nivå 2, noe som krever stadig større dedikasjon og innsats

Nivå 1: Felles standarder, data klar til analyse

Tilgjengeliggjøre

dataen eksternt

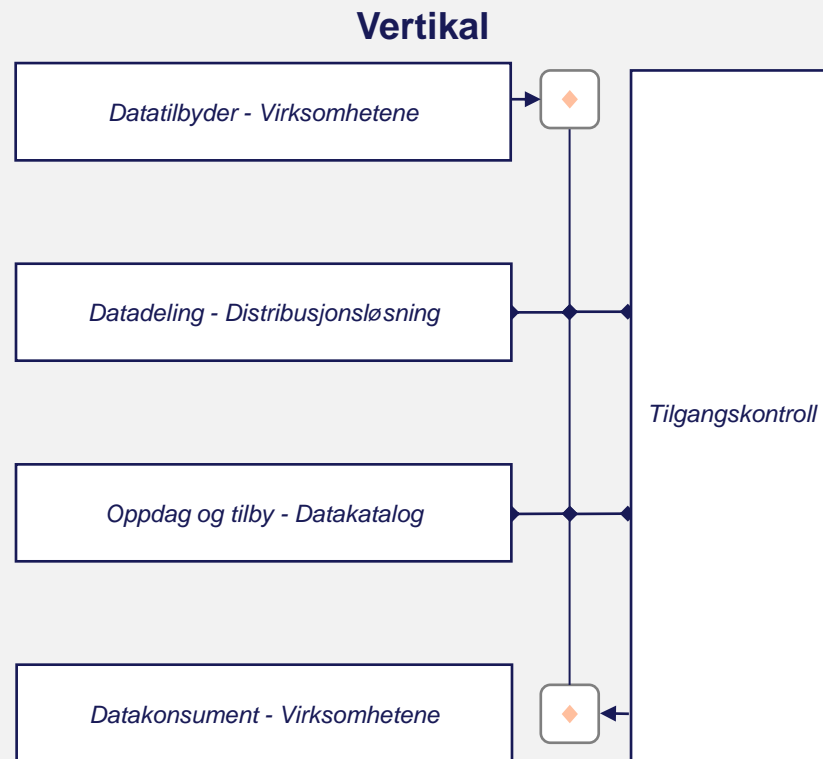
Nivå 1: Felles standarder, data klar til analyse

Veien videre med datarepresentasjon

1. Etabler overordnede prinsipper for datadeling
2. Kartlegge, beskrive og dokumentere forslag til standardisering under kategoriene i figuren
3. Teste forslag fra nr 2 i POCer, brukercase ol.
(Nr 2 og 3 går i loop)

Nivå 2: Nødvendige felleskomponenter

Veikart POCer

- 1 V1 Tilgangsstyring
- 2 V1 Datakatalog
- 3 V2 Datakatalog
- 4 V1 Avtaleregister
- 5 V2 Tilgangsstyring

Både i arbeidet med brukercase og infrastruktur er det flere store juridiske utfordringer som må adresseres i tiden som kommer

Personsensitive opplysninger

Ulik vurdering

Usikkerhet rundt lagring, bearbeiding og deling.

Vanskelig å gjøre personsensitive data åpne.

Konkurransesensitiv informasjon

Samtykke for å få passasjerdata

Usikkert hva som er konkurransesensitivt

Avtalemessige hindringer

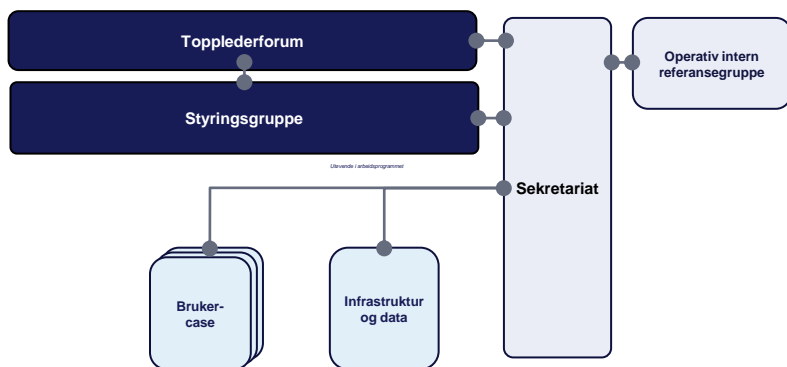
Lowerket er ikke tilrettelagt for datadeling

Jdir og Entur kan ikke dele togdata

Ingen sanksjonsmuligheter

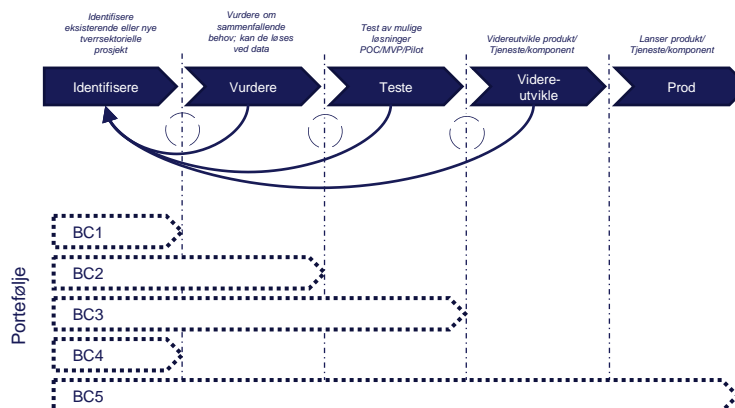
Overordnet status siden prosjektstart i mars 2022:

Organisering

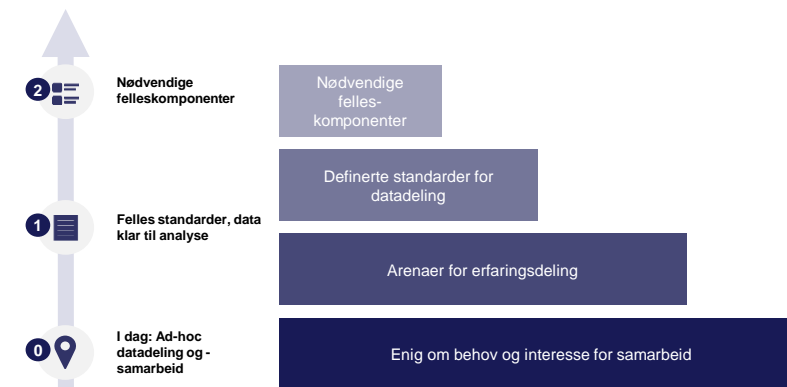
2 Topplederforum
 5 Styringsgruppemøter
 X arbeidsgruppemøter
 4 samlinger
 6 ressurser i PMO
 3 tekniske forum

Brukercasearbeid

Nylig er:
 2 brukercase avsluttet
 2 brukercase satt på pause
 1 brukercase prioriteres videre
 Utallige innsiktsmøter

Infrastruktur

POC tilgangsstyring
 Innledende diskusjoner om datarepresentasjon
 Teknisk forum for erfaringsdeling

Prosjektet opplever fremgang på de fastsatte målene, men ser også resultater knyttet til å fremme en kultur for data i sektoren

Datadeling løftes på agendaen

Arenaer for **erfaringsutveksling**

Juridiske utfordringer tas tak i

Økt **eierskap** og modenhet

Stadig flere vil **involveres**

«Det er nyttig med samlinger for erfaringsutveksling»

«Hvordan kan vi få hele virksomheten til å forstå at dette er like viktig som vi opplever at det er?»

«Prosjektet setter fokus på datadeling og har fra start satt orden i eget hus og andre viktige aktiviteter som datakatalog på agendaen»

Agenda

- 1 Bakgrunn
- 2 Status
- 3 **Veien videre**
- 4 Spørsmål

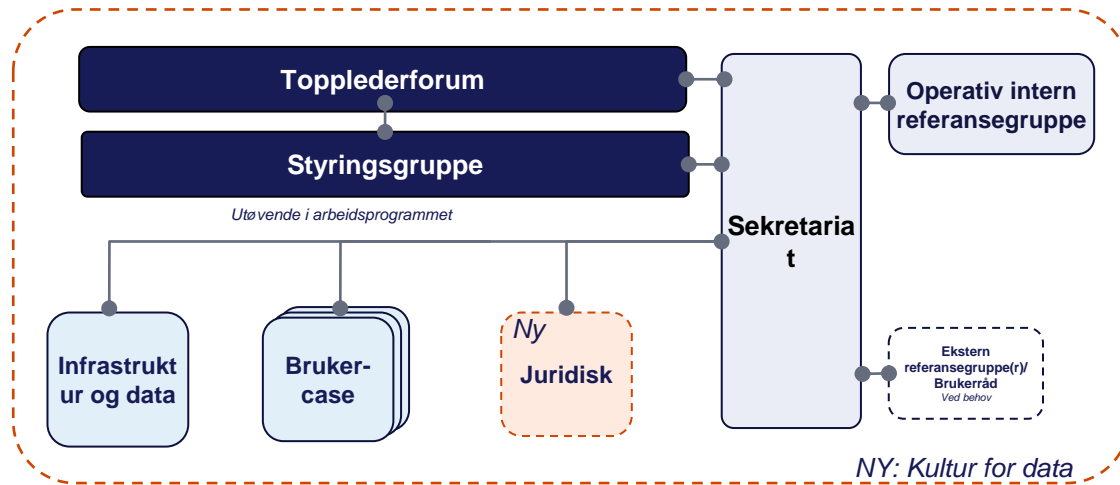
Forslag til statsbudsjett 2023 inneholder 30,4 MNOK til data-samarbeidet, og trekker frem prosjektet som et satsingsområde

«Noregs transportdata er ein strategisk ressurs som det er avgjerande at vi forvaltar på ein god måte, og dette er i tråd med Hurdalsplattformen. Derfor aukar vi tilskotet til dette samarbeidet med 15 millionar kroner, slik at det totalt tilskotet i 2023 er på 30 millionar kroner, seier samferdselsministeren.»

Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

I 2023 vil prosjektet gjøre noen endringer i organiseringen og i målsettingen

«Tilrettelegge for bedre og mer effektive tjenester og beslutningsgrunnlag for innbyggerne, transportvirksomheter og øvrige beslutningstagere i samfunnet»

Det er bedre tilrettelagt for nyttig datadeling på tvers av virksomhetene i samferdselssektoren

Gir gevinster og innovasjonsmuligheter i og utenfor samferdselssektoren

Virksomhetene har innsikt i og forståelse for hverandres dataarbeid, og bidrar til god kultur for datadeling

For å oppnå større fart og bedre datadeling i sektoren vil prosjektet støtte enkelte relevante initiativ som ikke er initiert av prosjektet selv

Hensikt

Støtte initiativer i som kommer flere til gode, uten at prosjektet selv initierer og driver fremdriften.

Rammer for tildeling

- Støtte til prosjekter i inneværende budsjettperiode
- Søknader på over 500 000kr løftes til Styringsgruppa (ellers vurderes dette i den Operative interne referansegruppa)
- Initiativet må vurderes å havne innenfor prosjektets mandat
- Søknaden må inneholde en beskrivelse av hvordan initiativet skal levere verdi for prosjektet i form av tilgang til relevante analyser og/eller data
- Initiativet bør vurderes å bidra til innovasjon/nyskaping

Søknad om prosjektmidler

Initiativeier: [Navn navnesen]
Virksomhet: [virksomhet]

[Tittel initiativ / prosjekt]

Kort beskrivelse av prosjektet
(Gjerne med illustrasjon)

Gevinster og effekter for det tverrsektorielle datasamarbeidet

Risiko/Avhengigheter:

Tidsramme:

[x mnd]

Hovedleveranser
(Tiltak / oppgaver)

Forventet kostnadsramme:

MNOK [skriv inn beløp]

Hva går midlene til?

For å bidra til kultur for data, involvere bredt og skape engasjement arrangerer prosjektet caseløsningsdager neste uke

Caseløsningsdagene!

Prosjektet arrangerer en samling over to dager for å få sektoren til å jobbe med løsninger på sentrale utfordringer. Hensikten er å skape entusiasme og oppmerksomhet rundt datasamarbeidet i og utenfor sektoren, i tillegg til å identifisere gode løsninger og forslag som kan benyttes i prosjektet fremover.

Prosjektet håper caseløsningsdagene vil gi god fart inn i 2023, med høy motivasjon og konsepter prosjektet kan ta med videre.

Løsninger på case og test av hvor verdifullt deling av data er utover sektoren

Profilering og synlighet

Knyttet tettere kontakt mellom ansatte i virksomhetene i sektoren

Invitasjon til caseløsning!

Når:
29.-30. November

Hvorfor:
Et samfunn i stadig større endring krever nye, smarte løsninger for å legge til rette for et mer effektivt, tryggere og miljøvennlig transportsystem i Norge. Gjennom økt samarbeid i sektoren kan vi bruke felleskapets ressurser mer effektivt, ta bedre beslutninger og levere bedre tjenester og informasjon til Norges innbyggere.

I 2022 ble prosjektfrøet sådd, og det har tatt
noe tid å få fart på arbeidet...

...men samarbeidsklimaet og modningen i
prosjektet gjennom 2022 taler for et godt 2023.

Agenda

- 1 Bakgrunn
- 2 Status
- 3 Veien videre – Plan 2023
- 4 **Spørsmål**

Takk for meg!

Embla.belsvik@entur.org